

OSTNÍK

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 428.
Ročník 43.
Březen 2014

Pterocactus australis (Weber) Backeb. - Desert Pl. Life 22: 17, 1950.

Z naší činnosti

Dne 3. 2. 2014 proběhla výroční schůze, na kterou mezi nás zavítal s přednáškou o nejkrásnějších lokalitách gymnokalycií **Ing. Tomáš Kulhánek**. Než jsme ho však pustili ke slovu, proběhlo přečtení všech zpráv a hlasování. Výsledek si můžete přečíst v Usnesení (viz níže). Následovala přednáška Tomáše Kulhánka z Brna, který nás provedl po nejkrásnějších a nejzajímavějších lokalitách rodu *Gymnocalycium*. Tomáš je vynikající odborník a znalec gymnokalycií, který už několikrát studoval rostliny na nalezištích. Spolupracuje s předními našimi, ale i zahraničními specialisty na tento rod. Tom má dobré pěstitelské výsledky, které zaručují pro všechny zájemce kvalitní materiál z importních semen. Na krásných obrázcích jsme viděli rostliny ze San Luis, Cordoby, Catamarcy, Tucumánu a z dalších provincií, namátkou vybírám např. *Gymnocalycium borthii*, *nathaliae*, *berchtii*, *fischerii*, *lukasikii*, *carolinense*, *poeschlii* a další. Vše doplnil skvělým odborným výkladem. Děkujeme našemu přednášejícímu za příjemně strávený večer plný zajímavých informací a do dalších let ještě hodně cestovatelských úspěchů.

U S N E S E N Í

výroční členské schůze Klubu kaktusářů v Ostravě

Výroční členská schůze Klubu kaktusářů v Ostravě konaná dne 3. 2. 2014:

1. Schvaluje zprávu o činnosti Klubu včetně jeho hospodaření za rok 2013. Rovněž schvaluje zprávy revizorů účtů.

2. Ukládá výboru, aby se v roce 2014 řídil programem a rozpočtem, tak jak byly přítomným předneseny a jimi schváleny.

3. Ukládá zabezpečit a spolupracovat s frýdeckým Klubem na zorganizování symposia „Kaktusy v Pobeskydí 2014“.

4. Ukládá uspořádat výstavu kaktusů a jiných sukulentů.

5. Ukládá zabezpečit organizaci Setkání gymnofilů.

6. Souhlasí s výběrem členských a účelových příspěvků na rok 2014 takto:

- časopis Kaktusy	290,-Kč
- Ostník	150,-Kč
- členský příspěvek	150,-Kč
celkem	590,-Kč

6. Výroční členská schůze ukládá výboru publikovat plný text usnesení v březnovém Ostníku.

Schůze se zúčastnilo 27 členů Klubu, s přihlédnutím k paragrafu 5, čl. 8. "Stanov" je usnesení výroční schůze právoplatné, jelikož pro usnesení hlasovali všichni přítomní.

Ostrava, 3. února 2014

Za správnost předseda: Lumír Král

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 3 / 2011

Jen skutečně dobrému kaktusáři se podaří vypěstovat háklivé druhy kaktusů. Mezi ně patří ***Cochemia setispina***. Snímek nádherně kvetoucího exempláře zdobí titulní stranu časopisu.

A. Hofacker popisuje většinu kaktusářů neznámou historii ***Parodia lenninghausii***, kterou prvně ve svém katalogu nabízených importů uvedl roku 1896 zakladatel velkofirmy Friedrich Ferdinand Haage starší (1859 - 1930). Pojmenoval ji *Pilocereus lenninghausii* po lovcí kaktusů G. Leninghausovi z brazilského Porto Alegre. Dnes neplatný, ale častěji užitý název je *Notocactus*, nebo *Eriocactus lenninghausii* s jediným „n“ ve jménu. Roste na strmých stěnách skal lemujících vodní toky ve státě Rio Grande do Sul. Eroze horniny a hustý porost stromků a keřů znemožňují přístup ke skupinám sloupovitých „lenninghausíků“, dosahujících při 20 cm Ø výšky až 120 cm. Prostředí je poměrně vlhké, nejsou zde delší období sucha. Údolí a plochy vhodné k pěstování kukuřice, cukrovky, nebo aspoň pro pastvu a chov domácích zvířat jsou proto intenzivně využívány. V 19. století se sem nastěhovalo mnoho evropanů, včetně Němců a Italů, což dokládají jména osad, měst i části obyvatel. Roku 1940 byla popsána forma *apellii*, lišící se od typu menším, silně odnožujícím, ploše kulatým tělem a velkou neochotou kvést. To je proti ochotně kvetoucímu typu (již při výšce 10 cm má velké, zářivě žluté květy v temeni) velký rozdíl. Ritter také rozšířil varietu „*longispinus*“, která je menší a má delší trny, cíleným výběrem byla mezi semenáčky získána forma „*albispinus*“ s bílým otrněním. *Parodia lenninghausii* je samosprašná, v jednom plodu je ± 300 dobře klíčivých semen (11 snímků).

Tylecodon hallii je vítaná ozdoba sbírky sukulentů. Celý rod *Tylecodon* má asi 40 druhů a vznikl teprve roku 1978 tak, že z rodu *Cotyledon* byly vyčleněny rostliny s odlišnými znaky. Těmi jsou hlavně sezónní opad listů a vzpřímené postavení květů. Oba rody patří do čeledě tlusticovitých (*Crassulaceae*) s masitými listy a často i s kaudexem. *T. hallii* pochází ze Severního Kapska v jižní Africe, kde roste na výsluní, v propustných půdách z písku a kamení. Starší rostliny mohou být až 40 cm vysoké, kmen dosahuje Ø až 10 cm. Z něj vyrůstá několik silných větví nesoucích masité listy kyjovitého tvaru. Květ má krátký stonek a tvar protáhlého kalichu s 5 srostlými kališními lístky zelené barvy, jejichž konce jsou široce rozevřené a žluté. Autor pěstuje tento sukulent spolu s kaktusy v propustném substrátu, ale se slabší zálivkou, kterou zcela ukončí koncem podzimu. Přezimuje při ± 5 °C na světlém místě, při hrozbě nižších teplot na okenním parapetu v pokoji. Část seschlých listů se udrží na větvích a působí docela dekorativně (4 snímky).

Zatím co typ ***Ariocarpus kotschoubeyanus*** je přesně definován, ještě stále je spor o existenci jeho poddruhů a variet či forem. B. Hofmann se vypravil do Mexika na známá naleziště tohoto druhu s úmyslem sjednat v tom jasno. V záplavové rovině u Dr. Arroyo v Nuevo Leon našel ***A. kotschoubeyanus* subsp. *kotschoubeyanus* (K)**. Při východní hranici Querétaro s Hidalgo roste ***A. kotschoubeyanus* subsp. *elephantidens* (E)**. Nápadný rozdíl je ve velikosti (u **K** Ø těla max. 35 mm, ale u **E** až 100 mm, čemuž odpovídá i větší délka a šířka trojúhelníkovitých bradavek). Rozdíl je patrný již u malých semenáčků. U poddruhu **K** jsou popsány **varietu *albiflorus* a var. *macdowellii***. Všechny rostou v pravidelně zaplavovaných místech, kryté nánosem hlíny a když nekvětou, je těžké je najít. Naopak **E** se nachází na kamenitých

vápencových plošinách. Uvedené rozdíly opravňují podle autora označit **E** jako samostatný poddruh typu (6 snímků).

Echinopsis ferox (= divoký) byl popsán 1922. Tělo má kulaté až krátce válcovité, o výšce 20 - 50 cm při Ø 30 cm, s tmavě zelenou pokožkou. Spirálovitě probíhající žebra (až 30) se člení na zřetelné hrboly. Oválné areoly s bělavou plstí nesou dlouhé, tuhé, rovné až prohnuté trny světle hnědé barvy. Nové jsou tmavší, staré jsou šedé. Střední (2 - 5) jsou až 18 cm dlouhé, zahnuté nahoru, krajní trny (8 - 14) o délce 3 - 7 cm směřují do stran. Květy rostou z areol v horní polovině těla, trychtýřovité, 9 - 11 dm dlouhé, o Ø 6 - 8 cm. Okvětní plátky jsou bílé, růžové, žluté, oranžové i světle fialové, prašníky nažloutlé, blizna zelená. Roste na kamenitých nebo písčito-hlinitých půdách v rozsáhlé oblasti And (Bolívie, Argentina, Chile) v nadmořské výšce 2000 - 3500 m. Má dvě variety: *longispina* s delšími trny a *potosima* s menším počtem žeber, jedním středním trnem a s květy bílé až růžové barvy. Z různých růstových forem lze sestavit samostatnou sbírku. Potřebuje slunné a dobře větrané místo, vhodný je do nekrytého pařeniště. Na zimu přeložit na suché a bezmrazé místo. Propustný substrát s malou příměsí humusu a občasné přihnojení podpoří růst. Téměř neodnožuje, množí se výsevem (2 snímky).

Winterocereus colademononis (= podle Cola de mono = opičí ocas), byl popsán 2003 jako *Hildewintera*. Již od báze se tělo dělí do několika dolů visících ramen o délce až 2,5 m při Ø 3 - 7 cm. Nízká žebra (14 - 20) kryje světle zelená pokožka, na areolách je bělavá plst a 4 - 8 štětinatých, od těla odstupujících trnů nažloutlé barvy, spolu s 20 - 50 bílými vlasy o délce 4 - 12 cm. Zygomorfni (= souměrný podle jedné roviny) květ je 7 - 8 cm dlouhý, se třemi řadami okvětních plátků červenofialové barvy. Pochází z departmánu Santa Cruz (Bolívie) a z Floridy. Roste na skalních srázích ve výškách ±1400 m spolu s tillandsiemi a orchidejemi. Je vhodný pro závěsnou kulturu, snadno se množí výsevem a oddělky, roubování je zbytečné. Žádá lehce humózní, výživný substrát, pravidelnou zálivku na teplém a slunném místě, trpí při delším suchu. V zimě je vhodná teplota 8 - 10 °C, nesnáší mráz (2 snímky).

Na deseti stránkách s 28 snímky předvádí R. Schmied výsledky své celoroční volné kultury kaktusů a sukulentů. Každá rostlina je v samostatném květináči (plast i keramika). Ty jsou přistaveny těsně k jižní stěně domu na výsluní, bez jakéhokoliv krytu. Prvé zkušenosti získal s opuncemi, které tam dobře rostly, kvetly i přezimovaly (bydlí v Diedorfu, Německo). Pěstuje **Opuntia fragilis**, *humifusa*, *basilaris* var. *ramosa*, *engelmannii* var. *engelmannii*, *hystricina*, *erinacea* s var. *utahiensis*, *macrorhiza*, *macrocentra*, *rhodantha* s formou *pisciformis*, *phaeacantha* i var. *camanchica*, *polyacantha*, *whipplei* a také hybridy opuncí 'Freiberg', 'Hamburg', 'Rubrispina'. Dále volně pěstuje **Pediocactus simpsonii**, *knowltonii*, *winkleri* a *despainii*, **Escobaria vivipara** včetně variet *arizonica*, *radiosa* a *tularosa*, **Echinocereus viridiflorus** var. *montanus*, *coccineus*, *triglochidiatus*, *reichenbachii*, *bailey*, *oklahomensis*, *purpureus* a jejich variety, i jiné. Ze sukulentů zejména rod **Delosperma**, např. *D. congestum*, *nubigeum*, sp. „Sani Pass“. Přiznává, že určité riziko při dlouho trvajících deštích a mimořádně velkém mrazu nelze vyloučit, kaktusy jsou však nádherně vytrněné a bohatě kvetou.

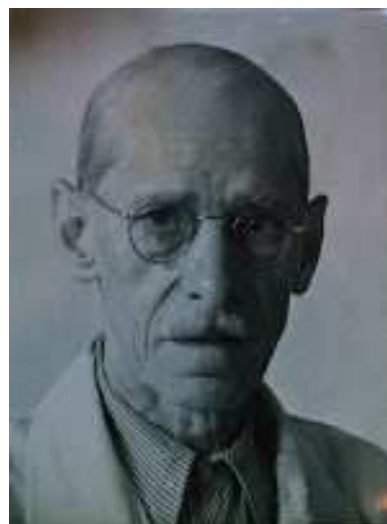
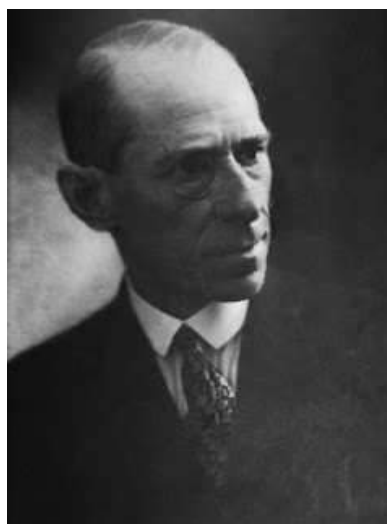
Doporučené kaktusy a sukulenty: **Mammillaria theresae** (nalezena v mexickém Durango, popsána 1967. Má bílé, péřovité trny a mimořádně velké fialové květy. Semena zůstávají dlouho v těle, pravokořenná téměř neodnožuje, ale roubovaná tvoří polštáře. Zimovat na sucho při >5 °C); **Astrophytum ornatum** (její panašované formy, zvané *variegata*, je třeba zavčas roubovat, pěstovat v minerálním substrátu); **Echinocereus pulchellus subsp. sharpii** (nalezen 1989 v Nuevo León

(Mexiko). Malé tělo (7 cm), ale velký bílý i růžový květ. Má řepovitý kořen, choulostivý na delší vlhko. Minerální, propustný substrát, menší keramický květináč, který rychleji vysychá. V zimě sucho a chladno); ***Tunilla corrugata*** (opuncie z Argentiny, má velmi variabilní otrnění i květ. Tvoří polštáře vhodné do velkých misek. Výživný substrát a v době vegetace dostatek vody. Zimovat na sucho při ± 0 °C); ***Conophytum ernesti*** (bylo popsáno 1988 po nálezu na pískovcích v severní Jižní Africe. U nás má vegetační dobu od října do začátku jara následujícího roku. Potřebuje slabou zálivku během zimy při 10 °C, od února nezalévat. Během vegetačního klidu polostín a občas rosit); ***Pyrenacantha malvifolia*** (roste v Etiopii, Somálsku, Keni a Tanzánii, má velký, nad zemí uložený kaudex, zpočátku kulovitý, ve stáří se svou výškou 75 cm a Ø 150 cm více podobá balvanu. Do sbírky se zrovna nehodí).

MUDr. Vladimír Plesník

Obrazy s kaktusy

Viktor Přikryl, (Viktor Wolfgang Pirkhoff) 3.12.1875 Praha - 11.9.1962 Brno

V okénku věnovaném umělcům, kteří malovali obrazy kaktusů nebo vytvářeli sochy se dnes budeme věnovat českému rodáku Viktoru Přikrylovi. V minulosti jsme v Ostníku vzpomenuli např. německého malíře Carla Spitzwega a jeho nejnámější obraz kaktusáře, v jeho dalších obrazech se často objevují kaktusy nebo agave. Malířů, kteří malovali kaktusy je poměrně dost, dokonce i mezi českými umělci. Valašský malíř František Podešva (1893-1979) namaloval v roce 1928 obraz pod názvem Zátíší s kaktusem, který si můžete prohlédnout na zadní straně Ostníku. Společně zde uvádím i další tři obrázky s kaktusy i jiných autorů (Martin Erich Philipp 1887-1978, Hugo Noske 1886-1960). Vraťme se však k Viktorovi Přikrylovi.

Když jsem jezdil do Jeseníku za Tondou Pakrem, měl na stěně starý originální obraz – litografii s kvetoucími kaktusy, který vyženil, když si vzal za manželku stále usměvavou Danu. Obraz pocházel ještě od její matky paní Zahradníčkové, která byla významná pěstitelka skalniček a kaktusů v Jeseníku. Odkud jej získala už nevěděla ani její dcera Dana. Když jsem několik dnů pomáhal

Tondovi zasklívat zimní zahradu na střeše domu, naznačil jsem mu, že se mi obraz líbí a on řekl kdyby náhodou někdy jeho žena umřela, jsem první kdo obraz získá. I když byla jeho žena Dana o třináct let mladší než Tonda, nečekaně po roce zemřela. Při další návštěvě měl už pro mě obraz přichystaný a jak slíbil, tak se stalo, obraz mi věnoval. Po létech jsem náhodou navštívil sbírku Mgr. Jaroslava Honce v Lovčicích, když jsem tam pátral po rodokmenu. Pan Honc měl v pracovně stejnou litografii od malíře Viktora Prikryla, jakou jsem získal od Antonína Pakra, tak jsem začal pátrat, kdo obraz namaloval..

Viktor Prikryl studoval malířství na vídeňské akademii v letech 1897-1899 a poté na akademii Julien v Paříži. V letech 1908 - 1910 působil jako profesor na malířské akademii v Curychu. Poté žil do 1. světové války v Paříži, pak se odstěhoval do Vídně, odkud se roku 1938 vrátil zpět do vlasti. Oženil se o 24 let mladší Pauline Maria Axmann (narozena ve Vídni roku 1897). Jako žid se schovával před nacisty, kteří mu celou jeho rodinu vyvraždily. Po válce jeho utrpení pokračovalo, když mu komunisté pozastavili jeho uměleckou činnost, zkonfiskovali mu jeho zařízení pro tisk a zakázali vycestovat z republiky. Maloval obrazy krajin, zvířat, portréty, akty, ale i rostliny, mezi mini jsou také kaktusy. Obrazy vystavoval v Paříži, Curychu, New Yorku, Vídni a dalších městech. Zemřel v roce 1962 v zapomnutí a chudý bez prostředků v Brně. Jeho životní práci si připomeneme ukázkou, alespoň čtyř obrazů, kde jsou vyobrazeny kaktusy. Jeho díla by si zcela určitě zasloužila větší pozornosti, možná by bylo dobré zjistit, jestli náhodou nedocházel mezi brněnské kaktusáře. KL

Opustil naše řady

MUDr. Vladimír Plesník (6.11.1931 - 4.2.2014)

V pondělí jsme spolu mluvili na schůzce kaktusářů a v úterý nás ranila smutná zpráva, že tiše a klidně ve spánku zemřel ve věku 82 let, náš dlouholetý člen, vynikající pěstitel kaktusů MUDr. Vladimír Plesník. Náš „pan doktor“, jak jsme mu důvěrně říkali, prodělal několik úspěšných operací srdce, ale tentokrát jej nemocné a vyčerpané srdíčko zradilo.

MUDr. Vladimír Plesník

S pěstováním kaktusů začal v šedesátých letech v nově založeném Kroužku kaktusářů v Ostravě-Porubě, kde nedaleko bydlel. Po několika letech přestoupil do KK v Ostravě, kde to měl zase blíže ze svého pracoviště, kde byl šéfem na Krajské hygieně. V KK v Ostravě zastával různé funkce, nejdéle celkem dvacet jako předseda. V roce 1971 vydal první číslo Ostníku, který vychází dodnes. Prakticky přes čtyřicet let, se v Ostníku můžeme setkávat s jeho překlady ze zahraniční literatury a dalšími zajímavými články. V sedmdesátých a osmdesátých letech, kdy časopis Kaktusy vycházel s několika měsíčním zpožděním, byl Ostník dobrým pojítkem všech kaktusářů v celém Československu. Vycházel totiž pravidelně každý měsíc bez zpoždění a přinášel informace o kaktusářských akcích, které se chystají v nejbližší době po celé republice. Výčet zásluh o rozvoj kaktusářství nejen na Ostravsku je podstatně větší a nelze zde v krátkosti všechno napsat. Po zásluze byl jako Čestný předseda Ostravského Klubu kaktusářů v Chrudimi vyznamenán cenou nejvyšší - Zlatý Alberto 2005.

MUDr. Vladimír Plesník byl vynikající kaktusář, který se rád podělil svými pěstitelskými úspěchy. S velkým úspěchem přednášel u nás i v zahraničí. Jeho články můžeme najít v mnoha kaktusářských časopisech, ale jeho srdcovou záležitostí byl stále Ostník. Jako vynikající znalec a propagátor pěstování kaktusů zanechal po sobě na Ostravsku zřetelnou stopu, která přesáhla rámeček regionu.

Věnujte prosím při čtení těchto řádků tichou vzpomínku člověku, jehož život je i kusem historie československého kaktusářství. Jestli je kaktusové nebe, tak se možná jednou potkáme. Nikdy nezapomeneme.

Čest jeho památce !

MUDr. Vladimír Plesník a Lumír Král na výstavě kaktusů v roce 2009

přátelé Walter Sýkora, Josef Achrer a MUDr. Vladimír Plesník na výstavě kaktusů v roce 2011

MUDr. Vladimír Plesník a Ing. Jaroslav Vích na výstavě kaktusů v roce 2013

Ostravská setkání gymnofilů

Klub kaktusářů v Ostravě slaví v letošním roce 60. let svého trvání. Když jsme přemýšleli jakým způsobem přispět k oslavám, napadlo nás uspořádat pro naše členy i přátele s okolních Klubů něco navíc. Když měl u nás v únoru přednášku předseda sekce Gymnofilů Ing. Tomáš Kulháněk, navrhnul uspořádat setkání gymnofilů v Ostravě. Toto setkání má v Ostravě dlouholetou tradici a jelikož zde už asi 10 let nebylo zorganizováno, dohodli jsme se na setkání gymnofilů uspořádat.

Setkání specializovaných sekcí např. notofilů, gymnofilů apod. se začala organizovat až v sedmdesátých letech. Hlavní přelom, setkání specializovaných sekcí, byl X. celostátní, jubilejní sjezd v Ostravě v roce 1968, které dalo základ k jejich dalším setkáním. Taková setkání přináší mnoha objasnění do určování dosud publikovaných popisů jednotlivých druhů rodu *Gymnocalycium*, získávat nové pěstitelské poznatky, ale především osobně se setkávat s přáteli, kteří se pěstováním gymnokalycií zabývají. Osobní setkání s odborníky, specialisty, autory a publicisty nových objevů je pak tou největší odměnou. V Ostravě jsme už měli setkání gymnofilů několikrát, připomeňme si v krátkosti jejich historii.

Vše začalo v roce 1968, kdy se uskutečnil X. sjezd čs. kaktusářů v Ostravě. Při této příležitosti měly schůzky i tehdejší odborné sekce, včetně ještě neustavené skupiny gymnofilů. Na sjezdu přednášel mimo jiné i pan Andreae z Německa. Nelze vzpomenout u této příležitosti na výstavu importů K. Uhliga a na vydání "Ostravského sborníku", ve kterém mimo jiné bylo věnováno hodně místa i gymnokalyciím.

Další setkání gymnofilů proběhlo v Ostravě v roce 1980 v Domě kultury VŽKG. Jako vzácný host přednášel pan Franz Bozsing z Rakouska o novinkách rodu *Gymnocalycium* a podrobně pak o *Gymn. quehlianum*, vše na velmi hodnotných diapozitivech. Dr. Bohumil Schütz přednášel o gymnokalyciích uvedených v publikaci F. Rittera "Kakteen in Südamerika" a o gymnokalyciích z Uruguaye. Na závěr prvního dne setkání promítl Ivan Milt gymna ze své sbírky. Druhý den tohoto sjezdu, se účastníci rozjeli do sbírek kaktusářů v okolí Ostravy.

Vynikají úroveň mělo setkání gymnofilů v Ostravě - Martinově roku 1998, na které přišlo asi 70 účastníků. Blok přednášek zajistili př. Šorma, Till, Procházka, Papsch, Neuhuber, Berger (jak je vidět, většinou odborníci na gymna z Rakouska). Stravování během sobotní akce bylo zajištěno přímo v místě konání, v jídelně masokombinátu, ubytování bylo zajištěno v nedaleké ubytovně. Toto setkání bylo hodnoceno jako jedno z nejlepších za poslední dobu.

Poslední setkání gymnofilů v Ostravě proběhlo opět v Martinově roku 2004. Setkání se zúčastnilo asi 60 pěstitelů z celé republiky i zahraničí. Přednáškový cyklus zahájil pan Ludwig Bercht z Holandska, následoval Wolfgang Papsch z Rakouska. Po obědě zahájil promítání pan Gert Neuhuber z Rakouska, pak následovaly přednášky našich přátel. Prvý krátký vstup měl Ing. Stanislav Stuchlík z Brna, následoval Ing. Václav Jiránek z Prahy a v závěru Lumír Král z Ostravy, který představil několik ostravských sbírek našich gymnofilů. I toto setkání se všem líbilo.

Po deseti letech, u příležitosti 60. let KKO uspořádáme setkání gymnofilů znovu. Už na schůzce jsme probírali možnosti místa konání, aby bylo vše v jednom místě, promítání, ubytování i strava. Další návrhy jsem obdržel od přátel během dalších dnů. Po zjištění cen, prozkoumání všech možností jsme s Jirkou Čípem vybrali velmi pěkný hotel v Havířově. Je pravda, že v Ostravě je také spousta pěkných hotelů, ale v Havířově je u hotelu velké parkoviště, dobrý dojezd autem a vlakové nádraží hned za kruhovým objezdem. Dobrá dostupnost je tedy pro všechny

skvělá a pro nás z Ostravy to není tak daleko, ať autobusem nebo vlakem. S majitelem hotelu RUDOLF, kde se bude setkání gymnofilů konat, jsme dohodli přijatelné ceny ubytování i stravy a zajímavé bonusy. Teď si lze jen přát, aby letošní setkání gymnofilů mělo kvalitní úroveň a přijelo co nejvíce jejich příznivců.

Setkání gymnofilů proběhne ve dnech 29. - 31. 8. 2014 v Havířově, hotel RUDOLF. Hotel se nachází hned na příjezdu od Ostravy u kruhového objezdu. Kapacita ubytování asi 65 osob, cena pro tuto akci 450.-Kč, osoba/noc (v ceně ubytování je snídaně v hodnotě asi 100.-Kč a pro ubytované suvenýr v podobě skleničky slivovice v hodnotě 50.-Kč). V hotelu je nainstalovaná prodejní výstava výrobků Vizovické firmy Rudolf Jelínek, výběr je opravdu široký, určitě si každý labužník vybere. Jsou zde dokonce raritní ročníky pro sběratele, ovšem za patřičnou cenu. Oběd a večeři si můžete vybrat s pěti jídel ve zlevněné ceně, jinak dle jídelního lístku. V hotelu se nachází sauny, masáže, vířivky a další. Veškeré informace o hotelu najdete na adrese: www.hotelrudolf.cz, e-mail: recepce@hotelrudolf.cz
Informace týkající se setkání gymnofilů: Ing. Tomáš Kulhánek nebo Lumír Král

Naši jubilanti

Už několik let dochází na naše schůzky pan **Jiří Číp**, který v minulých dnech oslavil krásné kulaté jubileum. Už pár let by si rád splnil kaktusářský sen, podívat se na naleziště gymnokalycií do Argentiny. Přání by se mohlo splnit právě teď, kdy by si nadělil dárek k šedesátinám. Náš oslavenec se zabývá především pěstování gymnokalycií a komunikuje s předními znalci tohoto rodu. Milý a přívětivý kamarád, který rád pomůže, ochotně se zapojil do organizování letošního setkání gymnofilů. Přejeme našemu oslavenci, aby se mu všechna přání splnila, aby návštěva v Argentině nebyla jen jediná, aby mu kytičky pěkně rostly, ale hlavně aby sloužilo zdravíčky, měl trochu štěstí a pohodičky.

Jiří Číp na druhém snímku ve svém skleníku diskutuje s Jaroslavem Procházkou

Poznámkový notes 2012 – 7.

KL deník z velkého vandru po Chile a Argentině 1. 1. 2012 – 3. 2. 2012

23. 1. 2012 – pondělí

Krásné ráno, jen zpěv ptáků přehlušil kravál z rádia, které si pustil Martin. Celá romantika divoké přírody je zničena civilizací. Balíme a v 8. hodin vyrážíme směr CATAMARCA. Po cestě suším v autě věci, které jsem si včera vypral. Náhodná zastávka (bod 096) za TINTIGASTA, konečně jsme našli malou, ale pěknou lokalitu *Gymnocalycium baldianum*, parodie a echinopsis. Podobná lokalita byla i o něco dále, těsně před vrcholem přejezdu, dost silně foukalo, ale bylo teplo. Zde už není keřovitý porost, ale nádherné trsy trávy. Kličkujeme úzkou cestou v kopcích, nádherné výhledy. Najednou k nám na jedné zastávce přiběhne malé bečící kůzle. Petra se s ním hned vyfotila, pěkné záběry. Projíždíme horskou travnatou pampou, kde se pasou krávy nebo kozy. Průměrná výška 1800 - 2000 m. Na poslední zastávce jsem uviděl červený květ lobivie, zastavujeme na focení, rostou zde i *Gymnocalycium baldianum* a konečně se mi na nich podařilo najít jeden zralý plod. Už to bylo po přejezdu vrcholu. Následoval sjezd úzkou asfaltovou cestou plnou serpentín. Čím jsme byli níže, tím je větší horko, skoro jako v pekle, taková je CATAMARCA. Ve městě jsme nakoupili jídlo, pití a benzín, nejdůležitější věci na cestu a vydali se na jih směr SAN MARTIN. Ve stínu stromu jsme něco pojedli, zakoupili tu colu a s naplněným žaludkem vyjžděli dál, směr CASA DE PIEDRA. Na chvíli jsme šli prozkoumat okolí a málem jsme se uškvařili. Opravdu horko jak v pekelném kotli. Po krátkém průzkumu okolí jsme honem zalezli do klimatizovaného auta. Během krátké vizity mám tričko zcela propocené. Na kapotě auta by se dali dělat vajíčka, jako „volí oka“ a prodávat projíždějícím, kdo by to však vydržel v tom vedru dělat. Zajeli jsme 8 km směr SAN SALVADOR a ve stejných podmínkách dělali další průzkum (bod 100). Tentokrát jsme našli alespoň extrémně vytrněné *Gymnocalycium schickendantzii*. Martin měl dokonce semena. Vrátili jsme se zpět do CASA DE PIEDRA, kde byla odbočka na CHAMICAL. Kousek za vesnicí je malý hrbek, Martin s Petrou to jdou prozkoumat, já už toho mám v tom horku dost. Vrátili se po delší době a údajně prý je našli, hodně kvetoucích, ale jen jeden plod, alespoň to. Problém jsou opět malé mušky, které lezou do uší, očí a všude, je to dost protivné a nepříjemné. Přejeli jsme poušť celou bílou od soli. V CHAMICAL jsme nabrali benzín a pokračovali dále na přehradu OLTA. Po celodenním pařáku by osvěžení docela bodlo. Čím se však blížíme více k horám, je stále větší tma a nad horami už bouří. Z jedné strany je obloha modrá, z druhé černá. Mírně se ochladilo, což je jediná kladná věc. Vidina mokrého stanu, spacáku a karimatky mě docela děsí. Při posledním dešti se mi rozlepila samonafukovací karimatka a udělala se mi na ní velká boule, která se stále zvětšuje. V supermarketu jsem si koupil alespoň obyčejnou, abych měl na čem spát. Vjíždíme mezi červenými skalami, úzkou cestou do krásných míst. Vše doplňuje suchomilná vegetace se spoustou kaktusů. Najednou se mezi horami objevuje dole vodní hladina. Hledáme vhodné místo na stanování. Nějaký jachting klub tady má prostory s budovami, ale nikdo zde není. Je to pěkné klidné místečko na spaní (bod spaní 102). Černé mraky se honí stále dokola nad přehradou. Martin staví stan, já čekám, co kdyby a Petra vaří plněné torteliny. Je toho plný hrnec, než si naložíme jídlo do hrníčku, začíná se zvedat vítr a pomalu krapat. Udělali jsme si místo na sezení v autě na poslední chvíli a začalo hustě pršet. Ještě ze jsem nepostavil stan. V klidu jsme v autě pojedli a čekali, až přestane pršet. Než se úplně setmělo, alespoň jsem psal poznámkový deník. Prší nezvykle dlouho,

sem tam se blýskne, ne a ne konce. Napršelo dost hodně, dokonce susedé mají pod stanem plno vody. Jdu spát do auta a udělal jsem dobře. Mraky se točí pořád dokola, nad námi hvězdy, ale pořád se blýská. V noci za chvíli opět začalo pršet poměrně hustě, za půl hodiny přestalo a pak už vůbec nepršelo, jen se honily černé mráčky.

Gymnocalycium castellanosii var. *rigidum*

24. 1. 2012 – úterý

Ráno je jako vždy bez mraků a jakmile vyleze sluníčko, začíná být větší a větší teplo. Koupel v přehradě se moc neosvědčila, voda byla příliš teplá, ale po ránu super. Vyrážíme v 8.15 hodin kolem červených skal, nádherným údolím CUESTA DEL SHINQUI, SIERRA DE LOS QUINTEROS. Skály se mění barvou v běžné pískovce, místy jsou obrovské balvany rozhozené po kopcích, na ploše se objevuje typická pampa s bujnou travnatou vegetací, objevují se i obrovské trávy s fialovými klasy *Cortaderia seloana*. Cesta je čím dál víc užší a samá díra. Zastavujeme nahoře na info GPS. *Gymnocalycium kroenleinii* roste všude, je jich zde opravdu hodně. Semena téměř nejsou, jen dva malé plodíky, díky za ně. Při zpáteční cestě vidíme na svazích větší kaktusy. Mysleli jsme, že to je *Gymnocalycium saglionis*, který zde roste také, ale objevili jsme *Gymnocalycium castellanosii* var. *rigidum*, nádherně vytrněné, našla se i semínka. Když jsme jeli nahoru, viděli jsme vodopády s lagunou, nyní při zpáteční cestě jsme se u vody LA LAGUNA ASADORES zastavili. Je zde příjemné posezení se stoly na pečení asada. Voda je po dešti hnědá, přesto do ní Martin vlezl. Je čas oběda, do obchodu daleko a tak se pouštím do buchy koupené včera. Začíná být pěkně horko, sluníčko intenzivně pere. Zastavujeme o 13 km dále na průzkum terénu, je tu *Gymnocalycium castellanosii* var. *rigidum*, *Lobivia aurea* a další kaktale (bod 105). Po cestě rostly další zajímavé rostliny, několik druhů tillandsií, portulaky, *Ipomea carnea*. Šedé a černé, pískovcové skály se mění v červené nádherné útvary, to je znamení, že se blížíme zpět k přehradě. Projíždíme

kolem našeho místa spaní a zastavujeme o něco dále na poslední průzkumné lokalitě (bod 106). Opět zde rostlo *Gymnocalycium castellanosii*, které nás doprovázelo během cesty do hor, spolu se zde vyskytovaly parodie, lobivie, stetsonie a další. Odjíždíme větším přesunem do EL QUEMADO, které je ve vedlejší pohoříčku. Vegetace je stejná jako u předešlé lokality. Vracíme se na hlavní cestu a vyrážíme směr CHEPES. Po asfaltové cestě je to poměrně rychlý přesun. Stále je velmi vedro, avšak v autě příjemná klimatizace. Ve městě jsme nabrali benzín, nakoupili jídlo a pití. Vyrazili jsme směr CHEPES VIECHO, kde je balnearium, starý zbořený kostel po zemětřesení, dnes už je zde postavený krásný nový, ale hlavně je zde lokalita *Gymnocalycium boszingianum*. Zůstali jsme stát před bránou balnearia, pojedli jsme bagety. Za chvíli přišla celá rodinka, která má koupaliště na starosti a ptali se co a jak. Klidně můžeme zajet autem dovnitř a stanovat zde. Na vrcholcích stromů jsou hnízda papoušků, kteří stále řvou. Je zde velký bazén s čistou vodou, ale lidí tu moc nebylo. Je tu několik psů, kteří se stále kolem nás motají, nic jim nedáme, protože nemáme, ale hlavně bychom se jich už nezbavili. Vypadá to na večerní osvěžující koupel, dopijíme pivečku z ledničky, co bychom chtěli více. Je 20.30 hodin a začíná se stmívat, možná i proto, že zpoza kopců najíždějí černé mraky – jako na povel, každý večer. Ty večerní bouřky mě už nebaví, přesto jdu stavět stan. To riskuju – co? Nakonec nepršelo, zato se v noci přišla vykoupat mládež a nadělala spoustu kraválu. Naštěstí zde nebyli dlouho (bod 108).

Gymnocalycium boszingianum

25. 1. 2012 – středa

Tradičně pěkné slunečné ráno, fotíme hnízda papoušků, kteří kupodivu byli v noci ticho. V 8.30 hodin vyrážíme na lokalitu *Gymnocalycium boszingianum*, které rostou v nižších polohách než na kopcích. Ve městě CHEPES dokupujeme jídlo a vodu a vyrážíme na jih směr NUEVO ESPERANZE. Po prašné cestě to jde o něco pomaleji, navíc děláme náhodné průzkumné zastávky, které nemají valný výsledek. Po 6 km z TOTORAL je odbočka do kopců směr SAN ISIDRO, jdeme to prozkoumat. Ve vesničce, která má 30 obyvatel se stavíme v obchůdku na jedno orosené. Doporučili nám výlet za vesnici, kde je nádherná příroda, a měli pravdu. Všude

vystupují obrovské balvany a skály s mnoha druhy kaktusů. Bohužel *Gymnocalycium castellanosii* (*armilatum*?) nemá žádné plody, všechny jsou suché a vybrané od mravenců. Jako vždy Petra jeden nakonec našla, aby udělala radost svému choti. Asi má ostřížící oko, vždy něco najde. Projeli jsme tři brány, které jsme si museli otevřít a za sebou zase zavřít, rozhodli jsme se tento krásný výlet ukončit. Na řadě je průzkum lokality *Gymnocalycium esperanzae*. Lokalitu nacházíme bez problému, dostat se přes akáciový porost je už horší, celé podrápané nohy i ruky a do všeho se vmísily zase ty malé protivné mušky, které sedají všude, do uší, do očí a na jakémkoliv obnaženém místě. Jdeme do auta postříkat se repelentem, ale moc to nepomáhá. Kytěk je zde dost, semena žádná, ani nic nekvete. Kytky jsou suchem scvrklé. Odtud chceme pokračovat větším přesunem do CANDELARIE a dále. Prašné cesty jsou neoznačené a tak jsme omylem najeli na cestu, kterou snad žádný kaktusář dosud nejel. Ani se nedivím, neboť zde téměř nic z kaktusů nerostlo. Je to taková udusaná prachová spraš. Na úzké cestě jsme za celou dobu asi 100 km nikoho nepotkali, asi uprostřed této pouště byla vesnice se dvěma domky. Venku bylo dost velké vedro. Nakonec se cesta stočila jižněji a dojeli jsme do QUINES. Je to poměrně velké město a mají zde za městem pěkné balneario v asi 2 km vzdáleném EL MURO (bod 112). Pěkné, velké koupaliště, kde jsou stánky, restaurace a hodně aut zde kempuje. To byl noční problém, hudba a zábava až do ranních hodin, ještě že jsme dali naše auto kousek dále bokem. Tentokrát to na noční déšť nevypadalo, postavili jsme stany, dali si polévku, pivo atd. Jižní kříž byl vidět poměrně brzy hned nad kopcem. V noci nás navštívila dvě malá telátka, která šmejdila kolem stanu.

26. 1. 2012 – čtvrtek

Opět slunečné ráno, začíná být pěkně teplo. Po složení věcí jsme prošli nad místem spaní, místečka, kde roste několik druhů kaktusů (bod 112), zvláště *Gymnocalycium ochoterenai*. Pracovní porada před cestou a vyrážíme na nejbližší lokality. Pod stromy hrála na kytaru mládež a vyzpěvovali místní známé vypalovačky. Po cestě zastavujeme na náhodných zastávkách, hned zkraje roste *Gymnocalycium ochoterenai*, *Acanthocalycium peitscherianum spiniflorum* a další. Gymna nemají zralá semena – QUEBRADA DE SAN VICENTE. Jedeme po SAN LUIS mezi krásnými skalami, vyjíždíme na náhorní plošinu. Děláme náhodné zastávky, asi 2 km u POZO DEL ESPINIOLLO nacházíme na malé vystouplé skalce *Gymnocalycium nataliae* (bod 116). Pokračuje průzkum po „natálkách“ na několika dalších lokalitách. Vždy odpoledne je dost velké horko, tentokrát to mírně ztlumil občasný větřík. Krásná zvlněná pahorkatina, většinou s kamenitými vršky, kde rostou „naše“ kaktusy po kterých pátráme. Za ESTANCIA MARIA DEL CARMEN se mění kaktusy na *Gymnocalycium sanluisense*, které kvetou a mají dokonce semena. Variabilita druhů v této oblasti je proměnlivá. Končí krkolomná prašná cesta a vjíždíme na asfaltu doleva směr CONCARAN, zajíždíme do MERLO, že bychom mohli spát u řeky v NONO. Projíždíme vesničkami, plné upomínkových předmětů a najednou nás objížděka vyhodí na rychlostní cestu směr VILLA DOLORES. Měníme plán a jedeme z tohoto města přímo na sever směr ALTAUTILA, kde má růst *Gymnocalycium vatterii*, nějaká forma *altautiense*. Asi 5 km před místem stavíme na odlehlém místě stany. Celou noc nás nikdo nerušil, klídeček, jen někde v dáli kuřkaly žáby. Projížděli jsme opět neprobádanou krajinou, ale nocování nebylo u vody (bod 121). Na večer jsme si koupili flašku vína, Martin opět vybral sladké, po otevření jsem zjistil, že to bylo šampaňo, bylo docela dobré, ale moc sladké, chyběly jen mražené jahody. Postavili jsme stany a zalehli. Zjistil jsem, že GPSka posunula automaticky čas na letní o hodinu dopředu, což ovšem tady není, budu muset pohlídat čas na fotkách.

Obrázky našich členů

***Pterocactus australis* (F. A. C. Weber) Backeb.**

Dnes si představíme miniatúrku vhodnou do nevytápěných skleníků. Rostlinka na titulní straně roste v Patagonii přibližně na 50 jižní rovnoběžce, což je prakticky na úrovni Calafate nebo ledovců Perito Moreno, asi 5 km od estancie El Leonor (KL13-059). Pro představu připomínám, že na severní 50 rovnoběžce se nachází Praha a prakticky nedaleko i Ostrava. *Pterocactus australis* a *Austrocactus* sp. malý s růžovým květem, jsou nejjihnější vyskytující se kaktusy, zde už neroste ani *Maihuenia patagonica* či *Maihueniopsis darwinii*. Jednotlivé hlavičky *Pterocactus australis* mají v průměru asi 1,5 cm a jsou téměř celé schované ve štěrku nebo pod kefi. Pokroucené trny připomínají uschlou trávu, takže malé rostlinky lze snadno přehlédnout. Nejlépe se v přírodě hledají v době květu, kdy žlutý květ o průměru 2,5 - 3 cm je zdaleka vidět. *Pterocactus australis* je prakticky nejrozšířenější druh v Patagonii, vyskytující se už od provincie Rio Negro na severu a na jihu zasahuje do provincie Santa Cruz až skoro po Magellanský průliv. My ho našli nejjihněji právě u estancie El Leonor, blízko řeky Rio Santa Cruz, společně s dosud nepopsaným austrokaktusem. Jsou zde velmi tvrdé přírodní podmínky, fouká silný, ledový vítr a v zimě zde pravidelně mrzne. Rostliny mají hluboko v zemi řepovitý kořen, když zmrznou venkovní hlavičky, narostou z řepovitého kořene v následujícím období nové články. Pěstování v našich sbírkách vyžaduje hluboké květináče, aby měl řepovitý kořen dostatek místa.

Obrazy s kaktusy

Na zadní straně Ostníku je ukázka obrazů, na kterých je motiv s kaktusem. Malířů, kteří malovali kaktusy, bylo mnoho. Většina se pokoušela zachytit skutečný vzhled rostliny pro botanické účely. Jsou i umělci, kteří chtěli zachytit zátiší s kaktusem pro své známé apod. V dnešním čísle Ostníku připomeneme v článku krátký životopis známého malíře z Brna Viktora Píkrýla. Obrázky k článku jsou stáhnuté z internetu.

Informace

- 7.4.2014 – členská schůzka s přednáškou – Jaroslav Šnicer: kaktusy Mexika
- 5.5.2014 – členská schůzka s přednáškou – Ivo Žídek: Madagaskar 2012
- 30.5. - 1.6.2014 – zájezd do sbírek na Plzeňsko
- 4. - 6.6.2014 – výstava kaktusů ve Stanici přírodovědců
- 27. - 29.6.2014 – Pobeskydí 2014 (21. mezinárodní setkání kaktusářů ve Frýdlantu)
- 29. - 31.8.2014 – Setkání gymnofilů 2014 v Havířově, hotel Rudolf
- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@seznam.cz

Adresy autorů:

Král Lumír, e-mail: lumir.kral@seznam.cz
MUDr. Plesník Vladimír

OBSAH – BŘEZEN 2014

Z naší činnosti	34	Ostravská setkání gymnofilů	41
Usnesení	34	Naši jubilanti (Jiří Číp)	42
Z literatury	35	Poznámkový notes 2012 - 7. část	43
Obrazy s kaktusy	37	Obrázky našich členů	47
Opustil naše řady (MUDr. Plesník)	38	Informace	47

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, březen 2014

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: +420605058070.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021

4 obrazy Viktora Prikryla, (Viktor Wolfgang Pirkhoff) 1875-1962

Martin Erich Philipp (1887-1978), Hugo Noske (1886-1960), Hugo Noske (1886-1960), František Podešva (1893-1979)